

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

SYSTEM OF PROVIDING FINANCIAL AND ECONOMIC SECURITY OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP

УДК 334.723

<https://doi.org/10.32843/bsep.62-8>**Солодовник О.О.**

д.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів та кредиту
Харківський національний університет
будівництва та архітектури

Solodovnik Olesia

Kharkiv National University
of Civil Engineering and Architecture

У статті визначено, що внаслідок розгортання пандемічної кризи значно зросла роль публічно-приватного партнерства (ППП), яке дає змогу залучити ресурси і компетентності приватного сектору для реалізації суспільно значимих проєктів. Обґрунтовано, що для досягнення цілей PPP у кризових умовах особливого значення набуває формування дієвої системи забезпечення його фінансово-економічної безпеки. Для концептуалізації цього процесу визначено сутність категорій «фінансово-економічна безпека PPP» та «стратегія захисту фінансово-економічних інтересів сторін PPP», сформульовано принципи побудови, мету і завдання системи забезпечення фінансово-економічної безпеки PPP, виокремлено та охарактеризовано її складові елементи. З'ясовано, що для організації роботи з побудови захисту інтересів сторін PPP доцільно створити робочу групу спеціалістів, які представляють партнерів; визначено функції такої організаційної підтримки.

Ключові слова: механізм, принцип, публічно-приватне партнерство, система забезпечення фінансово-економічної безпеки, суб'єкт, стратегія захисту, фінансово-економічна безпека.

В статье определено, что в условиях развития пандемического кризиса значи-

тельно возросла роль публично-частного партнерства (ПЧП), позволяющего привлечь ресурсы и компетентности частного сектора для реализации общественно значимых проектов. Обосновано, что для достижения целей ПЧП в кризисных условиях особое значение приобретает формирование действенной системы обеспечения его финансово-экономической безопасности. Для концептуализации этого процесса определена сущность категорий «финансово-экономическая безопасность ПЧП» и «стратегия защиты финансово-экономических интересов сторон ПЧП», сформулированы принципы построения, цели и задачи системы обеспечения финансово-экономической безопасности ПЧП, выделены и охарактеризованы ее составляющие (элементы). Установлено, что для организации работы по построению защиты интересов сторон ПЧП целесообразно создать рабочую группу специалистов, представляющих партнеров; определены функции такой организационной поддержки.

Ключевые слова: механизм, принцип, публично-частное партнерство, система обеспечения финансово-экономической безопасности, субъект, стратегия защиты, финансово-экономическая безопасность.

The article identifies that the pandemic crisis has significantly increased the role of public-private partnerships (PPPs), which enable the involvement of private sector resources and competencies for the implementation of socially significant projects. It is justified that in order to achieve the goals of PPPs in crisis conditions, the formation of an effective system of ensuring its financial and economic security becomes especially important. To conceptualize this process, the essence of the categories "financial and economic security of PPPs" and "strategy to protect the financial and economic interests of PPPs' parties", which constitute the theoretical basis for the formation of the system of financial and economic security of the PPP, is identified; the principles of building a system of financial and economic security of the PPP, its main purpose and objectives, its components (elements) are formulated, as: subjects of financial and economic security of PPPs, strategy to protect the financial and economic interests of PPPs, organizational and economic mechanism ensuring the protection of financial and economic interests of PPPs' parties, the coordination mechanism for ensuring the protection of the financial and economic interests of the PPPs' parties. It is emphasized that the allocation of such a component of the system of financial and economic security of PPPs as a coordination mechanism to protect the financial and economic interests of PPPs, is due to the specifics of PPPs, in particular: PPPs' parties have different interests to be agreed; opportunities for complimentary use of protective mechanisms of partners, which provides a synergistic effect of PPP; the affiliation of PPPs' parties to different levels of the hierarchy of economic management, which affects the format of their interaction and organizational support of PPPs. The expediency of creating a working group of specialists representing the PPPs' parties and, in addition to their main functions, dealing with the financial and economic security of PPPs is justified, its tasks are defined, which allows to form organizational support for cooperation of partners to build protection of their interests on a complimentary basis.

Key words: mechanism, principle, public-private partnership, system of financial and economic security, subject, protection strategy, financial and economic security.

Постановка проблеми. Через розгортання пандемічної кризи та її масштабний вплив на всі сфери суспільного життя значно зросла роль публічно-приватного партнерства (ППП), що дає змогу залучити ресурси і компетентності приватного сектору для реалізації суспільно значимих проєктів. Утім, здійснення PPP в умовах обмежень економічної діяльності, що вводяться для запобігання поширенню коронавірусної інфекції, та посиленої нестабільності у фінансовій сфері пов'язане з високими ризиками і загрозами безпеці партнерів. За таких обставин актуалізується завдання перегляду й уточнення концептуальних

положень взаємодії державного і приватного секторів економіки на засадах PPP з урахуванням сучасних досягнень теорії і практики забезпечення фінансово-економічної безпеки (ФЕБ) суб'єктів різного рівня ієрархії управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним і практичним аспектам розвитку PPP свої праці присвятили такі зарубіжні та вітчизняні вчені, як: Б. Акітобі, І.А. Брайловський, Дж. Делмон, Н.Е. Дєєва, О.В. Длугопольський, Б.О. Вінницький, А.Ю. Жуковська, О.М. Москаленко, А.В. Мостепанюк, К.В. Павлюк, С.М. Павлюк, Р. Хеммінг, В.В. Хмурова, Г. Шварц [1–9] та ін. У роботах

зазначених та інших науковців переважно досліджується сутність ППП, розглядаються його переваги й недоліки, вивчаються інституційні рамки здійснення ППП та динаміка його розвитку, визначаються ризики реалізації проєктів ППП, натомість концептуальні основи забезпечення ФЕБ ППП поки що не визначено.

Постановка завдання. Метою статті є визначення концептуальних засад формування системи забезпечення ФЕБ ППП та розроблення практичних рекомендацій щодо організаційної підтримки взаємодії партнерів із побудови захисту їхніх інтересів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Характерною рисою сучасного етапу суспільного розвитку є трансформація відносин між публічним і приватним секторами економіки, що полягає у переході від протистояння до партнерства задля реалізації суспільно значимих проєктів. Нині у багатьох країнах світу, зокрема й Україні, розвиток ППП є одним із пріоритетів державної економічної політики, діяльна реалізація якого забезпечує модернізацію широкого спектру секторів економіки (транспорт, освіти, охорони здоров'я, публічних послуг загального характеру, житлово-комунальних послуг, сектору громадського порядку і безпеки, енергетики та ін.) й реформування усіх сфер суспільного життя.

Не зупиняючись докладно на загальній характеристиці причин, умов та етапів становлення інституту ППП, оскільки із цього приводу вже існує надзвичайно широке коло досліджень [1–10 та ін.], у тому числі й наших, у даному дослідженні пропонуємо розглядати ППП як співробітництво публічної влади та приватного сектору з метою реалізації суспільно значимих проєктів у широкому спектрі видів економічної діяльності, що здійснюється на основі врахування інтересів усіх зацікавлених осіб та розподілу ризиків між партнерами відповідно до їхньої компетентності. Для досягнення цілей ППП необхідно дотримуватися таких базових принципів, як: узгодження інтересів сторін партнерства; рівність ставлення; розподіл зобов'язань та відповідальності між партнерами, свобода вибору дій; справедливий розподіл ризиків та вигід від реалізації партнерства; законність; прозорість; залучення усіх зацікавлених осіб та налагодження безперервних і прозорих комунікацій між ними; довгостроковий характер відносин (від 10–15 до 20 і більше років, у разі концесії – до 50 років); спрямованість на стратегічне регулювання соціальних наслідків; конкуренція між потенційними учасниками ППП; ефективність; стимулювання та гарантії.

Особливістю ППП є те, що у ньому зберігаються ключові інституційні ролі та обов'язки його суб'єктів (сторін ППП), які закріплюються контрактом, і кожний із них несе відповідальність за дотримання договірних засад співробітництва та досягнення

поставлених цілей. Як автономні суб'єкти публічний і приватний партнери вільні у визначенні форм і методів досягнення цілей, але можливість їх використання значною мірою залежить від фінансово-економічного стану партнерів у даний момент та їх спроможності захистити в рамках існуючої інституціональної системи власні інтереси від певних загроз і небезпек. Тому для досягнення цілей ППП важливим є забезпечення його ФЕБ, під якою, на нашу думку, слід розуміти стан захищеності фінансово-економічних інтересів сторін ППП від негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз середовища функціонування ППП.

Аналіз фундаментальних наукових досліджень щодо забезпечення економічної та фінансової безпеки суб'єктів різного рівня ієрархії управління, зокрема праць О.І. Барановського [11], І.О. Бланка [12], Т.Г. Васильціва [13], О.С. Власюка [14], В.М. Геєця [15], К.С. Горячевої [16], І.О. Губаревої [17], М.М. Єрмошенка [16], Г.В. Козаченко [18], О.М. Ляшенко [18; 19], В.П. Пономарьова [18] та ін., а також практики здійснення ППП [3; 5–8; 20; 21], вказує на те, що організація сучасної діяльності щодо убезпечення фінансово-економічних інтересів сторін ППП потребує доопрацювання та створення системи забезпечення ФЕБ ППП, концептуальну основу якої мають становити науково обґрунтовані погляди на сутність ФЕБ ППП, принципи, підходи, методи та механізми її забезпечення з урахуванням можливості використання сторонами ППП комплементарних механізмів захисту їхніх фінансово-економічних інтересів від загроз, що продукуються новітніми умовами господарювання.

Систему забезпечення ФЕБ ППП пропонується розглядати як один з основних складників системи ФЕБ ППП. Її головною метою є здійснення переходу від політики забезпечення ФЕБ ППП до цілеспрямованої скоординованої діяльності сторін ППП щодо захисту їхніх фінансово-економічних інтересів. Для досягнення цієї мети система забезпечення ФЕБ ППП має вирішувати низку завдань, зокрема:

- ідентифікація фінансово-економічних інтересів сторін ППП та загроз їх реалізації;
- комплексне оцінювання рівня ФЕБ ППП за складниками ФЕБ державного партнера, ФЕБ приватного партнера та ФЕБ партнерських відносин, розроблення сценаріїв її забезпечення;
- моделювання взаємодії сторін ППП під час забезпечення ФЕБ ППП;
- формування стратегічного бачення шляхів убезпечення фінансово-економічних інтересів сторін ППП та забезпечення ефективної нейтралізації загроз реалізації таких інтересів;
- контроль над здійсненням заходів із забезпечення ФЕБ ППП, оцінка результативності дій та витрат на проведення вказаних заходів.

Виходячи з мети і завдань системи забезпечення ФЕБ ППП, її системоформуєчими елементами є:

1. Суб'єкти забезпечення ФЕБ ППП, до яких належать: державний орган, уповноважений формувати і реалізовувати державну політику у сфері ППП; особи та підрозділи, які займаються безпекозабезпечувальною діяльністю державного і приватного партнерів та підпорядковуються їх керівництву; законодавчі, виконавчі та судові органи влади, покликані забезпечувати безпеку та правопорядок у країні; організації, які проваджують діяльність, що істотно впливає на безпеку ППП, і не підпорядковуються керівництву державних та приватних партнерів.

2. Стратегія захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП, що являє собою узагальнену модель довгострокового курсу здійснення конкретних заходів щодо захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП, узгоджених за цілями і пріоритетними напрямками забезпечення такого захисту. Така стратегія: визначає фінансово-економічні інтереси партнерів щодо здійснення ППП; містить характеристику загроз фінансово-економічним інтересам партнерів у здійсненні ППП; визначає цілі стратегії захисту фінансово-економічних інтересів партнерів щодо здійснення ППП; установлює критерії та параметри ФЕБ ППП; розкриває механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів партнерів щодо здійснення ППП.

3. Організаційно-економічний механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП як сукупність методів, засобів та інструментів для підтримки належного рівня захищеності фінансово-економічних інтересів сторін ППП. Для конкретного ППП організаційні форми та фінансово-економічні можливості забезпечення захисту інтересів партнерів є індивідуальними, що зумовлено масштабністю і типом ППП, особливостями виробничої діяльності, фінансово-економічним станом партнерів, їхніми поглядами на необхідність та принципи побудови системи забезпечення ФЕБ тощо.

4. Координаційний механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП, що включає систему моніторингу загроз реалізації інтересів сторін ППП, механізми розв'язання конфліктів (методи, засоби та інструменти, які використовуються у процесі спільної діяльності учасників конфлікту, спрямованої на припинення протистояння й вирішення проблеми, що призвела до зіткнення), робочу групу з питань ФЕБ ППП, спільні заходи (дії) партнерів щодо захисту фінансово-економічних інтересів. Необхідність включення даного елемента до системи забезпечення ФЕБ ППП зумовлена належністю сторін ППП до різних рівнів ієрархії управління, що впли-

ває на формат їх взаємодії та організаційної підтримки ФЕБ ППП.

Формування системи забезпечення ФЕБ ППП ґрунтується на таких принципах, як:

– законність. Реалізація цього принципу передбачає, що будь-які рішення, які приймаються сторонами ППП, та дії щодо забезпечення захисту їхніх фінансово-економічних інтересів мають бути легітимними – прийматися/здійснюватися в межах чинного правового поля; державний і приватний партнери є рівними перед законом;

– комплексність. Відбиває автономність партнерів та поліваріативність їхніх фінансово-економічних інтересів. Його реалізація спрямована на забезпечення балансу взаємозалежності у рішеннях і діях партнерів, кожне з яких має відповідати загальній меті забезпечення ФЕБ ППП;

– альтернативність. Передбачає розроблення альтернативних шляхів досягнення цілей і вирішення завдань щодо забезпечення ФЕБ ППП та вибір кращої альтернативи на підставі певної системи критеріїв;

– пріоритетність. Зумовлює ранжування цілей і завдань забезпечення ФЕБ ППП відповідно до стратегій розвитку партнерів, надання пріоритету ненасильницьким шляхам вирішення конфліктів;

– узгодженість. Ураховує різновекторність інтересів стейкхолдерів та відбиває необхідність формування спільних (взаємних) інтересів сторін ППП і врахування інтересів інших стейкхолдерів проєкту ППП. Використання компромісу для вирішення протиріч у відносинах між зацікавленими особами і досягнення взаємної згоди унеможливорює дії проти волі або на шкоду інтересам жодної зі сторін;

– комплементарність. Кожний із партнерів має власні ресурси і можливості щодо захисту фінансово-економічних інтересів. Комплементарне (взаємодоповнює) використання захисних механізмів забезпечує синергійний ефект партнерської взаємодії щодо забезпечення ФЕБ ППП;

– своєчасність і адекватність заходів, пов'язаних із реагуванням на загрози і захистом фінансово-економічних інтересів сторін ППП. Захисні заходи мають бути адекватними характеру і масштабам загроз реалізації фінансово-економічних інтересів сторін ППП.

Сьогодні в Україні застосовується змішана модель організації системи ППП, згідно з якою центральний координуючий орган (Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України) займається розробленням політики у сфері ППП, а окремі галузеві міністерства та державні служби розробляють і здійснюють відповідні проєкти.

Згідно з Положенням «Про Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України», затвердженим Постановою Кабінету

Міністрів України від 20.08.2014 № 459 (зі змінами і доповненнями), Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України відповідно до законодавства: формує та реалізує державну політику у сфері розвитку ППП; формує та подає в установленому порядку Кабінету Міністрів України проєкт переліку об'єктів державної власності, що можуть бути надані в концесію; проводить моніторинг ефективності діяльності органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері ППП; організовує перевірки виконання договорів, укладених у рамках ППП.

Згідно із Законом України «Про державно-приватне партнерство» від 1.07.2010 № 2404-VI (зі змінами і доповненнями):

– державними партнерами є держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади в особі відповідних державних органів та органів місцевого самоврядування, що згідно із Законом України «Про управління об'єктами державної власності» здійснюють управління об'єктами державної власності, органів місцевого самоврядування, Національна академія наук України, національні галузеві академії наук. За рішенням державного партнера державне підприємство, комунальне підприємство, підприємство Автономної Республіки Крим або господарське товариство, 100 відсотків статутного капіталу якого належать державі, територіальній громаді чи Автономній Республіці Крим, може брати участь у договорі, укладеному в рамках ППП, на стороні відповідного державного партнера. Державний партнер несе субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями такого підприємства або господарського товариства відповідно до договору, укладеного в рамках ППП;

– на стороні приватного партнера у договорі, що укладається в рамках ППП, можуть виступати декілька осіб, які, відповідно до цього Закону, можуть бути приватними партнерами. Відносини між приватними партнерами та порядок визначення приватного партнера для представництва інтересів інших приватних партнерів у відносинах із державним партнером визначаються умовами договору, укладеного між приватними партнерами, або умовами договору, укладеного в рамках ППП. Такі особи несуть солідарну відповідальність за зобов'язаннями, передбаченими договором, що укладається в рамках ППП. Окрім переможця (переможців) конкурсу з визначення приватного партнера, приватним партнером може виступати юридична особа, створена для здійснення ППП переможцем (переможцями) конкурсу з визначення приватного партнера, якщо це передбачено умовами відповідного конкурсу, при цьому протягом строку, встановленого договором, укладеним у рамках ППП, переможець (переможці) конкурсу повинен (повинні) прямо або опосередковано

володіти більше ніж 50 відсотками статутного капіталу цієї юридичної особи. Переможець (переможці) конкурсу несуть субсидіарну відповідальність за зобов'язаннями такої юридичної особи.

Як автономні суб'єкти державний і приватний партнери вільні у визначенні форм, методів та засобів забезпечення захисту індивідуальних фінансово-економічних інтересів щодо здійснення ППП. Для втілення спільних інтересів та унеможливлення дії проти волі або на шкоду інтересам жодної зі сторін, що є принциповим для співпраці у форматі ППП, важливим є досягнення взаємної згоди щодо організаційної підтримки ФЕБ ППП – встановлення порядку та умов взаємодії підрозділів (осіб), які безпосередньо забезпечують ФЕБ державного і приватного партнерів, а також формування постійних та тимчасових відносин між такими підрозділами (особами) та зовнішніми структурами, що існують поза межами ППП, діяльність яких істотно впливає на діяльність партнерів (державний орган із питань ППП, законодавчі органи влади, органи виконавчої влади, судові органи, правоохоронні органи, агентства (центри) сприяння розвитку ППП, науково-освітні установи, банки, страхові та консалтингові компанії, інститути громадянського суспільства, окремі громадяни, ЗМІ тощо).

На підставі вивчення наукових джерел щодо забезпечення економічної та фінансової безпеки держави й суб'єктів господарювання з урахуванням інституційних рамок здійснення ППП в Україні встановлено, що для організації роботи партнерів з побудови захисту їхніх інтересів на комплементарній основі доцільно створити робочу групу спеціалістів, які представляють сторони ППП і, крім своїх основних функцій, займаються забезпеченням ФЕБ ППП у цілому. Такій групі державний і приватний партнери делегують функції щодо:

- здійснення моніторингу зовнішнього і внутрішнього середовища ППП;
- проведення аналізу та оцінювання рівня ФЕБ ППП та захищеності фінансово-економічних інтересів сторін ППП;
- розроблення та моніторингу спільних дій (заходів) державного і приватного партнерів щодо захисту їхніх фінансово-економічних інтересів;
- вирішення конфліктів інтересів сторін ППП;
- підготовки пропозицій щодо змін до стратегій захисту інтересів сторін ППП.

Висновки з проведеного дослідження. Здійснення ППП в умовах пандемічної кризи пов'язане з високими ризиками і загрозами реалізації фінансово-економічних інтересів його сторін (партнерів). У таких умовах для досягнення цілей ППП набуває особливого значення формування системи забезпечення ФЕБ ППП. Для концептуалізації цього процесу у даному дослідженні:

- визначено сутність категорій «фінансово-економічна безпека ППП» та «стратегія захисту

фінансово-економічних інтересів сторін ППП», що становлять теоретичний базис формування системи забезпечення ФЕБ ППП;

– сформульовано принципи побудови системи забезпечення ФЕБ ППП, її головну мету і завдання, виокремлено такі її складові елементи, як: суб'єкти забезпечення ФЕБ ППП; стратегія захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП; організаційно-економічний механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП; координаційний механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП;

– акцентовано, що виділення такого складника системи забезпечення ФЕБ ППП, як координаційний механізм забезпечення захисту фінансово-економічних інтересів сторін ППП, зумовлене специфікою ППП, зокрема: наявністю у сторін ППП різних інтересів, які мають бути узгоджені; можливостями комплементарного використання захисних механізмів партнерів, що забезпечує синергійний ефект ППП; належністю сторін ППП до різних рівнів ієрархії управління економікою, що впливає на формат їхньої взаємодії та організаційної підтримки ППП;

– обґрунтовано доцільність створення робочої групи спеціалістів, які представляють сторони ППП і, крім своїх основних функцій, займаються забезпеченням ФЕБ ППП у цілому, та визначено її завдання, що дає змогу сформувати організаційну підтримку взаємодії партнерів із побудови захисту їхніх інтересів на комплементарній основі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Акітоби Б., Хемминг Р., Шварц Г. Государственные инвестиции и государственно-частные партнерства. Международный валютный фонд, 2007. 22 с.
2. Брайловський І.А. Інтереси і вигоди приватного сектору в державно-приватному партнерстві. *Бізнес Інформ*. 2013. № 8. С. 232–236.
3. Делмон Дж. Государственно-частное партнерство в инфраструктуре. Практическое руководство для органов государственной власти. Астана : Апелсин, 2010. 250 с.
4. Дєєва Н.Е., Хмурова В.В. Публічно-приватне партнерство: інтереси зацікавлених сторін. *Економіка України*. 2018. № 9. С. 99–111.
5. Длугопольський О.В., Жуковська А.Ю. Державно-приватні партнерства: зарубіжний досвід і уроки для України. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 3. С. 43–49.
6. Досвід та перспективи впровадження державно-приватних партнерств в Україні та за кордоном / Б.О. Винницький та ін. Київ : К.І.С., 2008. 146 с.
7. Москаленко О.М. Соціально-економічні результати технологічного державно-приватного партнерства у світі та проблеми його використання в Україні. *Економічна теорія*. 2011. № 4. С. 15–25.

8. Мостепанюк А.В. Світовий досвід реалізації проєктів державно-приватного партнерства. *Економіка та держава*. 2011. № 11. С. 82–85.

9. Павлюк К.В., Павлюк С.М. Сутність і роль державно-приватного партнерства в соціально-економічному розвитку держави. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 10–19.

10. Солодовнік О.О. Передумови формування партнерських відносин держави і бізнесу. *Комунальне господарство міст. Серія «Економічні науки»*. 2014. Вип. 115. С. 47–51.

11. Барановський О.І. Філософія безпеки : монографія : у 2-х т. Київ : УБС НБУ, 2014. Т. 1. 831 с.

12. Бланк І.А. Управление финансовой безопасностью предприятия. Киев : Эльга, Ника-Центр, 2004. 784 с.

13. Васильців Т.Г. Економічна безпека підприємництва України: стратегія та механізми зміцнення : монографія. Львів : Арал, 2008. 384 с.

14. Власюк О.С. Теорія і практика економічної безпеки в системі науки про економіку. Київ : Нац. ін-т пробл. міжнар. безпеки при Раді нац. безпеки і оборони України, 2008. 48 с.

15. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство : монографія / В.М. Геєць та ін. Харків : ІНЖЕК, 2006. 240 с.

16. Єрмошенко М.М., Горячева К.С. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство : монографія. Київ : Національна академія управління, 2010. 232 с.

17. Губарева І.О. Формування економічної безпеки України : монографія. Харків : ІНЖЕК, 2015. 443 с.

18. Козаченко А.В., Пономарев В.П., Ляшенко А.Н. Экономическая безопасность предприятия: сущность и механизм обеспечения : монографія. Киев : Либра, 2003. 280 с.

19. Ляшенко О.М. Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства : монографія. Київ : НІСД, 2015. 348 с.

20. European PPP Expertise Centr. URL: <http://www.eib.org/epes/index.htm> (дата звернення: 20.01.2021).

21. Private Participation in Infrastructure (PPP). World Bank Group. URL: <https://ppi.worldbank.org/en/ppi> (дата звернення: 20.01.2021).

REFERENCES:

1. Akitobi B., Hemming R., Schwartz G. (2007) *Gosudarstvennyye investitsii i gosudarstvenno-chastnyye partnerstva* [Public investment and public-private partnerships]. International Monetary Fund. (in Russian)
2. Brailovsky I.A. (2013) *Interesy i vyhody pryvatnoho sektora v derzhavno-pryvatnomu partnerstvi* [Interests and benefits of the private sector in public-private partnership]. *Business Inform*, no. 8, pp. 232–236.
3. Delmon J. (2010) *Gosudarstvenno-chastnoye partnerstvo v infrastrukture. Prakticheskoye rukovodstvo dlya organov gosudarstvennoy vlasti* [Public-private partnership in infrastructure. A practical guide for public authorities]. Astana: IC "Orange". (in Russian)
4. Deeva N.E., Khmurova V. V. (2018) *Publichno-pryvatne partnerstvo: interesy zatsikavlenykh storin* [Pub-

lic-private partnership: stakeholder interests]. *Economy of Ukraine*, no. 9, pp. 99–111.

5. Dlugopolsky O.V., Zhukovskaya A.Yu. (2012) Derzhavno-privatni partnerstva: zarubizhnyi dosvid i uroky dlia Ukrainy [Public-private partnerships: foreign experience and lessons for Ukraine]. *Current economic problems*, no. 3, pp. 43–49.

6. Vynnytsky B.O. and others (2008) *Dosvid ta perspektyvy vprovadzhennia derzhavno-privatnykh partnerstv v Ukraini ta za kordonom* [Experience and prospects of implementation of public-private partnerships in Ukraine and abroad]. Kyiv: KIS. (in Ukrainian)

7. Moskalenko O.M. (2011) Sotsialno-ekonomichni rezultaty tekhnolohichnoho derzhavno-privatnoho partnerstva u sviti ta problemy yoho vykorystannia v Ukraini [Socio-economic results of technological public-private partnership in the world and problems of its use in Ukraine]. *Economic theory*, no. 4, pp. 15–25.

8. Mostepanyuk A.V. (2011) Svitovyi dosvid realizatsii proektiv derzhavno-privatnoho partnerstva [World experience in implementing public-private partnership projects]. *Economy and state*, no. 11, pp. 82–85.

9. Pavlyuk K.V., Pavlyuk S.M. (2010). Sutnist i rol derzhavno-privatnoho partnerstva v sotsialno-ekonomichnomu rozvytku derzhavy [The essence and role of public-private partnership in the socio-economic development of the state]. *Scientific works of Kirovograd National Technical University. Economic sciences*, vol. 17, pp. 10-19.

10. Solodovnik O.O. (2014) Peredumovy formuvannia partnerskykh vidnosyn derzhavy i biznesu [Pre-requisites for the formation of partnership between the state and business]. *Municipal utilities. Series: economic sciences*, vol. 115, pp. 47–51.

11. Baranovsky O.I. (2014) *Filosofiiia bezpeky* [Philosophy of security], vol. 1. Kyiv: UBS NBU. (in Ukrainian)

12. Blank I.A. (2004) *Upravleniye finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya* [Management of financial

security of the enterprise]. Kiev: Elga, Nika-Center. (in Russian)

13. Vasylytsiv T.G. (2008) *Ekonomichna bezpeka pidpriemnytstva Ukrainy: stratehiia ta mekhanizmy zmitsnennia* [Economic security of entrepreneurship of Ukraine: strategy and mechanisms of strengthening]. Lviv: Aral. (in Ukrainian)

14. Vlasyuk O.S. (2008) *Teoriia i praktyka ekonomichnoi bezpeky v systemi nauky pro ekonomiku* [Theory and practice of economic security in the system of economic science]. Kyiv: NIPISCSU. (in Ukrainian)

15. Geets V.M. and others (2006) *Modeliuvannia ekonomichnoi bezpeky: derzhava, rehion, pidpriemstvo* [Modeling of economic security: state, region, enterprise]. Kharkiv: VD: INZHEK. (in Ukrainian)

16. Yermoshenko M.M., Goryacheva K.S. (2010) *Finanova skladova ekonomichnoi bezpeky: derzhava i pidpriemstvo* [Financial component of economic security: state and enterprise]. Kyiv: National Academy of Management. (in Ukrainian)

17. Gubareva I.O. (2015) *Formuvannia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy* [Formation of economic security of Ukraine]. Kharkiv: VD "INZHEK". (in Ukrainian)

18. Kozachenko A. V., Ponomarev V. P., Lyashenko A.N. (2003) *Ekonomicheskaya bezopasnost predpriyatiya: sushchnost i mekhanizm obespecheniya* [Economic security of the enterprise: essence and mechanism of maintenance]. Kiev: Libra. (in Russian)

19. Lyashenko O.M. (2015) *Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpriemstva* [Conceptualization of management of economic security of the enterprise]. Kyiv: NISD. (in Ukrainian)

20. European PPP Expertise Centr. Available at: <http://www.eib.org/epec/index.htm> (accessed 20 January 2021).

21. Private Participation in Infrastructure (PPP). World Bank Group. Available at: <https://ppi.worldbank.org/en/ppi> (accessed 20 January 2021).